

گفت‌وگوی صبا با تهیه‌کننده و نویسنده فیلم سینمایی «گل‌های باورده»

روایت دوم از یک مجموعه سه‌گانه

سمیه نجفی خاتونی
گفت و گو

«گل‌های باورده» با نام قبلی «پالایشگاه» به کارگردانی مهر داد خوشبخت و تهیه‌کنندگی سعید سعدی در چهل و یکمین جشنواره فیلم فجر حضور دارد. این فیلم به نویسندگی مشترک مهر داد خوشبخت و حسین تراب‌نژاد به نگارش رسیده است و داستان روایتگر تعدادی از مهندسين پالایشگاه نفت آبادان است که در تلاش هستند با امکانات و تجهیزات آنی که در داخل انبارهای آن است، پالایشگاه‌های دیگر را ترمیم کنند. پاتیبال شومون، امیر رضا دلاوری، الهام‌نامی تیک، نادر سلیمانی، یاسین مسعودی و... از بازیگران فیلم هستند.

سعید سعدی:
فیلم درگیرم نکند و در دنیای من

سعید سعدی از تهیه‌کنندگان پرکار سینمای ایران است که تاکنون آثار زیادی را به سینمای ایران هدیه کرده است. مغزهای کوچک زنگ زده، بچه مهندس، تومن و... از آثار شاخص او می‌باشند. او تا به حال جوایز متعددی بین‌المللی را کسب کرده است که فهرست آن در این مقاله نمی‌گنجد.

چرا اثر دفاع مقدس؟

دفاع مقدس گنجینه‌ای است که هر قدر هم از آن اثر ساخته و به آن ورود کنیم باز هم کم است. من خود را باز ملده نسل جنگ می‌دانم. نسلی که با تمام وجود در مقابل دشمن ایستاد و در یک خط متحد شد. خود را و سلسله‌های از آن نسل به نسل جدید می‌دانم که پیام آزادی و برادری را که در آن زمان وجود داشت به نسل حاضر برسانم.

در مورد داستان فیلم بگوئید؟

گل‌های باورده دوم‌دوره واقعیت تاریخی‌ای است که در اوایل جنگ سال ۱۳۵۹ در پالایشگاه آبادان اتفاق افتاده است. زمانی که با همت و همدلی کارکنان پالایشگاه و مردم فداکار بخشی از تجهیزات مهم پالایشگاه به مراکز نفتی ایران انتقال داده شد. تا این خط تولید را حفظ شود. در عین حال کمک به مردم برای رفتن از مناطق جنگ زده هم دیده می‌شود. این دست‌انگشت‌ها، از افتخارات این کشور است که باید بازگو شود.

مخاطبین این فیلم چه کسانی هستند؟

این فیلم برای قشر خاصی نیست، مخاطب عام به راحتی با قصه این ماجرا همراه می‌شود. این فیلم با اینکه در ژانر جنگ و دفاع مقدس است، اما خیلی روی بحث‌های نظری و منطقه‌های عملیاتی جنگی مانور نمی‌دهد. ورق‌های است از حاشیه جنگ در آشوبی که در شهر شکل گرفته و اتحاد همدلانه مردم برای حفظ ارزشهای انسانی و میراث ملی ایران را که به تصویر می‌کشد. جنگ با همه تحولاتی که در ایران به وجود می‌آورد مسیر خدمتی آحاد ملت از مهندسين پالایشگاه تا مردم جنگ زده را تغییر می‌دهد و در این فیلم این تغییرات خدمتی در اهداف والای انسانی نشان داده می‌شود.

تولید فیلم چقدر طول کشیده است؟

این فیلم از ابتدا با تحقیقات و پژوهش‌های جامع مهر داد خوشبخت شروع شد. مهر داد خوشبخت متولد آبادان و از خلواده‌های بوده که پدرشان در پالایشگاه مشغول به خدمت بوده که در دژ خیمان جنگ زندگی‌شان با مخاطرات زیادی روبرو شد است. بنا بر این این فیلم برگرفته از تجربه زیسته کارگردان در کودکی و خطراتی که مردم آبادان از دوران جنگ نقل کرده اند، ساخته و پرداخته شد. این پروژه بسیار سنگین بود و احتمال‌های زیادی می‌رفت که به اتمام نرسد با این حال سختی‌های زیادی را پشت سر گذاشتیم و در حدود ۹ ماه تولید آن طول کشید.

مهر داد خوشبخت، در فیلم قبلی خود آبادان یازده ۶۰ تیر به جنگ پرداخته است

بله، در واقع فیلم گل‌های باورده روایت دوم از یک مجموعه سه‌گانه است. در فیلم آبادان یازده ۶۰ روایت اول از این مجموعه، به کارکنان رادیو پرداخته و در این فیلم، به پالایشگاه پرداخته شد.

همکاری و ورود شما به این پروژه چطور بود؟

قرار داد نگارش این فیلم با مجموعه فارابی بسته شده بود. زمانی که فیلم‌نامه کامل نوشته شد در جمع بندی به این نتیجه رسیدند که بنده به عنوان تهیه‌کننده در این مسیر خدمت‌گزار این فیلم باشم.

قبلا چه فیلم‌هایی را کار کرده‌اید؟

من از سال ۱۳۷۲ در حوزه سینما... فعالیت می‌کنم، و تهیه‌کنندگی مجموعه‌هایی مانند روزهای زندگی و اتوبوس شب از کیورث پور احمد و... را به عهده داشتم.

در صورتی که موضوع یک فیلم دغدغه‌انان نباشد، آیا حاضر به فعالیت در آن فیلم می‌شوید؟

خیر، حتما باید با موضوع ارتباط برقرار کنیم، نه فقط در ژانر دفاع مقدس بلکه در هر ژانر دیگری که بخواهیم فیلم بسازم اگر ارتباط برقرار نکنم ورود نمی‌کنم.

برای انتخاب، کارگردان برای شما اولویت بیشتری دارد یا فیلم‌نامه؟

هر دو در کنار هم، چرا که این دو مانند دو لبه قیچی هستند که اگر یکی دیگری را تکمیل نکند ما حاصل فیلم کار خوبی از آب در نخواهد آمد.

نقش اصلی فیلم چیست؟ و فکر می‌کنید در این دوره نامزد جایزه بازیگری فجر شوند؟

بلیپال شومون که به خوبی از پس نقش برآیند. انتخاب ایشان هم با توجه به سابقه و شناختی که از هنرش داشتیم شکل گرفت. درباره احتمال نامزدی او در بخش بازیگری نمی‌توانم نظری بدهم چرا که تا بحال موفق نشدم آثار راه یافته به بخش مسابقه جشنواره را ببینم، اما در بازی این بازیگر پتانسیل‌هایی است که می‌تواند مدعی جایزه بازیگری فجر باشد.

اهل فضای مجازی هستید؟

خیر، یک سالی هست که خیلی دنبال اخبار رانمی‌گیرم در صفحات هم‌فعالیتی ندارم

اگر قرار باشد موضوع دیگری از مصائبی که نسل امروز با آن درگیر هستند را کار کنید، آن چه موضوعی است؟

آزادی و اختیار جوانان برای اینکه به آنچه که می‌خواهند بدون منع ترافی برسد. البته این آزادی باید در چارچوب قوانین جمهوری اسلامی تعریف شود. نسل تغییر کرده است و باید با جوانان نسل امروز متعطف‌تر و نرم‌تر برخورد کرد تا به سلامت مسیر خود را طی کنند و به آن گنجینه‌ای که مقصودشان هست، برسند.

تراب‌نژاد:

رویشی غیر منتظره از گل‌های باورده حسین تراب‌نژاد، فیلمنامه‌نویس ایرانی، متولد سال ۱۳۶۰ در تهران است. وی دانش‌آموخته مقطع کارشناسی رشته مهندسی صنایع از دانشگاه صنعتی شریف است. حسین تراب‌نژاد سابقه حضور در پروژه

تولید آثاری همچون آبادان یازده ۶۰ خانه امن، ماجرای نیمروز ۲: رد خون، دار کوب، گپله‌وا، فوق سری، دختر گمشده، خسوف، بیدارباش و شوق پرواز را در کارنامه هنری خود دارد.

فیلم‌نامه‌سفر شنی بود؟

سفرش به معنی آنچه که از طرف نهاد یا ارگانی باشد، خیر. این فیلم برگرفته از دغدغه شخصی مهر داد خوشبخت بود. در فیلم آبادان یازده ۶۰ هم‌بنده با همکاری

مهر داد خوشبخت نوشتیم. فیلمنامه گل‌های باورده ادامه همکاری من با ایشان بود.

چطور توانستید با موضوع فیلم که دغدغه آنان نبوده است، ارتباط بگیرید؟

نویسنده موضوع فیلم را مال خود می‌کند، برای این کار من نیاز به یک زاویه‌نگاه جذاب به موضوع جنگ داشتم، که هر دو اثر از سه‌گانه، حضور مردم عادی در جنگ برایم موضوع و محل پرسش و مکاشفه بود. همین‌طور که دنبال قهرمان پروری مصنوعی نبودم. روایت این دو فیلم از مردم معمولی‌ای است که از هیچ رشته و یا دسته نظری نیستند، کارکنان رادیو و پالایشگاه که به یکباره پیشان به جنگ بازمی‌شود، و غیرتی که برای دفاع در وجودشان شکل می‌گیرد، مضمونی است که در هر دوره و شرایط امکان آن برای همه ما وجود دارد.

در تجربه زیسته حسین تراب‌نژاد چه خاطره‌ای از جنگ مانده؟

بمباران و پناه بردن به پناهگاه‌ها، من در آن دوران کوچک بودم و برای اینکه بتوانم فضای آبادان و فیلم را به درستی درک کرده و در نگارش به رشته تحریر درآورم، به اتفاق مهر داد خوشبخت چندین کتاب خواندیم. مصاحبه‌های تصویری دیده و خاطرات زیادی از آن روزها را دنبال کردیم. دوره نگارش مجموعه با همکاری مهر داد خوشبخت چطور گذشت؟

از قبل با نوع نگاه و قلم من آشنا بودند. تجربه خوبی از آبادان یازده ۶۰ داشتیم که مزید بر علت همکاری مجدد شد. وبه خاطر تسلطی که در حوزه نویسندگی داشتند در مدتی طولانی و در جلسات پربازدهی متن را آماده کردیم، و برای من دوره‌ای به یادمانندی شد، با حوصله زیاد همدیگر را اصلاح می‌کردیم من زیاده‌روی‌های در ملودرام کردن کار داشتم، و از طرفی خوشبخت فانتزی‌های زیادی داشت که با همفکری برطرف می‌شد. در روزهایی که به اتفاق مهر داد خوشبخت مشغول نگارش این فیلم‌نامه بودیم، ساخت این فیلم سنگین با این حجم از جلوه‌های ویژه میدانی و بصری بسیار بعیده به نظر می‌رسید که ساخت آن یک اتفاق عجیب و رویشی غیر منتظره از گل‌های باورده بود.

به این فکر افتاده‌اید که کارگردانی متن‌های خود را به عهده بگیرید؟

کارگردانی نیازمند تعامل‌های بیشتری است که ممکن است با درونگرایی دنیای نویسندگی خیلی سازش نداشته باشد، هر چند در این حرفه هم تعاملات زیادی با کارگردان و... دارم. نکته دیگر اینکه با وجود آنکه شبیه روزی در حال قلم زدن هستیم، هنوز خود را در سطح یک فیلمنامه‌نویس حرفه‌ای نمی‌بینم. برای کارگردان مولف شدن نیاز است که در ابتدا فیلمنامه‌نویس حرفه‌ای باشی، من همه عمرم را در فیلمنامه‌نویسی گذراندم پس برای کارگردان شدن یک عمر دیگر هم نیاز دارم.

از اینکه کارگردانی نتواند دنیای ذهنی‌تان را روی پرده تصویر خلق کند و یا دست‌برد به متن‌تان بزنند و کم و زیادش کنند، دلخور نمی‌شوید؟

به عنوان یک حرفه‌ای در حوزه نویسندگی باید خود را همیشه با این منقشات مواجه ببینی. بارها شده است کارگردانی متن را دست‌گرفته و در پرداخت اثری را ارائه داده است که هیچ مناسباتی با متن نگارش شده نداشته باشد، مطمئناً راحت می‌شوم اما قدرتی برای تغییر مسیر ندارم. اما در مجموع چندین پروژه‌ای که نویسنده فیلمنامه‌اش بودم، از پرداخت و خروجی‌شان راضی بودم.

فیلمنامه‌نویسی را از چه زمانی شروع کردید؟ تحصیلات دانشگاهی‌تان هم در همین زمینه بوده است؟

در اواخر دوران تحصیلاتم در دانشگاه شریف که در رشته مهندسی صنایع درس می‌خواندم به حوزه داستان و فیلم وارد شدم با کتاب‌های تخصصی این رشته و با شرکت در دوره‌های مفید علیرضا طالب زاده و فریدون فرهودی و... کارم را شروع کردم. هنوز هم در این زمینه مطالعه می‌کنم.

حسین تراب‌نژاد در چه ژانر و سبکی دوست دارد قلم بزند؟

دنبال داستان‌های حال خوب کن اجتماعی با مضمون‌های ملی هستم. به سمت ژانر کودک و نوجوان و کم‌دی اصلان‌می‌روم مگر اینکه قصه جذابی باشد که قلمم کند. در ژانر کم‌دی هم با تجربه‌ای که در تلویزیون با سریال شرایط خاص داشتم پشت دستم را داغ کرده‌ام.

